

GISKE KOMMUNE
Kontrollutvalet

MØTEINNKALLING

05.02.2018

Medlemene av
Kontrollutvalet

INNKALLING TIL MØTE I GISKE KONTROLLUTVAL

Det blir med dette kalla inn til møte i kontrollutvalet

Måndag 05.02.2018 kl. 13.00 på Giske rådhus

SAKLISTE:

Sak 01/18 - Godkjenning av møtebok frå møte 16. Mai 2017

Sak 02/18 - Status barnevernet i Giske – orientering frå administrasjonen og eventuell oppfølging frå kontrollutvalet.

Sak 03/18 - Plan for Forvaltningsrevisjon

Sak 04/18 - Eigarskapskontroll 2018 – oppfølging av sak 06/16

Sak 05/18 - Overordna revisjonstrategi – vurdering av uavhengigheit og engasjementbrev

Sak 06/18 - Møteplan 2018

Dersom det er vanskeleg å møte, gje melding på telefon 70 17 21 58 eller 926 11735 til dagleg leiar eller e-post <mailto:bjorn.tommerdal@sksiks.no>

Gunnar Morsund
leiar
(sign.)

Sak 01/18 - Godkjenning av møtebok frå møte 16. Mai 2017

KONTROLLUTVALET I GISKE KOMMUNE

MØTEBOK

Møtedato: 16.05.2017 kl. 14.00

Møtestad: Giske rådhus

Møtet vart leia av Gunnar Morsund

Elles til stades: Dag Oksnes, Anne Lise Hessen Følsvik og Arnfinn Rune Giske

= 4 voterande

Karin Kalvø Giske hadde meldt forfall.

Frå kontrollutvalsekretariatet møtte dagleg leiar Harald Rogne.

Frå kommunerevisjonen møtte dagleg leiar Kjetil Bjørnsen.

Frå Giske kommune møtte økonomisjef Ann Kristin Thue i sak 01/17, 02/17, 03/17 og sak 04/17.

Det var ingen merknader til innkalling eller sakliste.

SAK 01/17

GODKJENNING AV MØTEBOK FRÅ MØTE 24. OKTOBER 2016

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Møtebok frå kontrollutvalet sitt møte 24. oktober 2016 blir godkjent.

SAK 02/17

ÅRSMELDING 2016 – GISKE KOMMUNE

Innstilling frå kontrollutvalsekretariatet datert 10.05.2017

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Kontrollutvalet tek årsmelding 2016 for Giske kommune til vitande.

SAK 03/17

KOMMUNEREKNESKAPEN 2016 – GISKE KOMMUNE

Saksdokument frå kontrollutvalsekretariatet datert 10.05.2017

Kontrollutvalet sin samrøystes uttale:

1. Giske kommune sin rekneskap for 2016 blir godkjent.
2. Innan enkelte tenesteeiningar ligg det føre overskridingar i forhold til vedteke budsjett og kontrollutvalet vil presisere at årsbudsjettet er bindande, jf kommunelova § 47 nr. 2. Overskridingane gjeld rammeområde 5 Oppvekst, 7 Pleie og omsorg og 9 Teknisk.

SAK 04/17

ORIENTERINGAR FRÅ RÅDMANNEN OM:

- **Kontroll av overtidsbruk**
- **Innkjøpsrutinar i Giske kommune**
- **Rapport om gjennomføring av kommunestyrevedtak**

Overtid skal godkjennast av næraste leiar og skal helst takast ut i avspasering. Offentlege innkjøp følger lova. Gjennom det felles innkjøpskontoret er det laga rammeavtalar. Leverandøreskontroen bli medfølgt. I årsmeldinga er nemnt gjennomførte vedtak. Det vart nemnt at direkte rapport vil bli førelagt kommunestyret.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Kontrollutvalet er nøgd med orienteringa.

SAK 05/17

EVENTUELL FORVALTNINGSREVISJON AV BARNEVERNET I GISKE KOMMUNE

Det vart vist til tidlegare intervju av rådmannen om same tema. Det vart også vist til fylkesmannens tilsyn på området.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Saka blir eventuelt å kome tilbake til.

Gunnar Morsund
leiar
(sign)

Dag Oksnes
nestleiar
(sign.)

Anne Lise H. Følsvik
medlem
(sign.)

Anfinn Rune Giske
medlem
(sign.)

Sak 02/18 - Status barnevernet i Giske – orientering frå administrasjonen og eventuell oppfølging frå kontrollutvalet.

Bakgrunn: Kontrollutvalet i Giske kommune gjorde på sitt siste møte, 16. mai 2017 følgende vedtak:

SAK 05/17

EVENTUELL FORVALTNINGSREVISJON AV BARNEVERNET I GISKE KOMMUNE

Det vart vist til tidlegare intervju av rådmannen om same tema. Det vart også vist til fylkesmannens tilsyn på området.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Saka blir eventuelt å kome tilbake til.

I mellomtida har spørsmålet om barnevernet i Giske både vært diskutert i kommunestyret, påtala av ein skilde politikarar og diskutert i media i ulike samanhengar.

Kontrollutvalet vil normalt vere interessert i å følgje opp at rutinar og regelverk innanfor m.a. barneverntjenester vert etterlevde. For kontrollutvalet sine vurderingar og eventuelt vidare arbeid er det nødvendig å motta ei nærare orientering frå administrasjonen når det gjeld status i saksgongen og kva politiske vedtak som er gjort. Følgande problemstillingar kan være aktuelle å gå nærare inn på:

- Klarer Giske kommune å avdekke/identifisere alle behov for tjenester frå barnevernet?
- Foregår det en korrekt saksbehandling i samsvar med lov- og regelverk?
- Gjennomføres de faktiske tiltakene i samsvar med barnevernets vedtak?

På bakgrunn av den informasjonen som er komen fram og som no er forventa å verte nærare belyst i kontrollutvalsmøtet, avventer utvalet å forme ein konklusjon.

Saka vert etter dette lagd fram utan tilråding til vedtak.

Bjørn Tømmerdal
Dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat

Sak 03/18 - Plan for Forvaltningsrevisjon

Som vedlegg følger:

- Plan for forvaltningsrevisjon – Giske kommune

Kontrollutvalet er pålagt å lage ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon minst ein gong i valperioden. Kommunestyret må sjølv vedta denne planen, og kontrollutvalet kan gjere endringar etter delegering. Kontrollutvalet er det organet som på vegne av kommunestyret skal gjennomføre dette tilsynet og er ikkje underlagt andre avgrensingar enn dei som eventuelt er gitt av kommunestyret. Kommunestyret kan sjølv gi instruksar om igangsetting av prosjekt. I mangel av slike avgjer kontrollutvalet sjølv dei tenesteområda som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Kravet om at kommunestyret sjølv skal vedta innhald og omfang av forvaltningsrevisjon er knytt til ein intensjon om om at kommunestyret sjølv skal ha ei aktiv og bestemmande rolle og føle eigarskap.

Kjerneoppgåvene til kontrollutvalet i samband med forvaltningsrevisjon er:

- Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon
- Rapportar om forvaltningsrevisjon
- Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapportar

Forvaltningsrevisjon er i forskrift om revisjon § 7 første ledd definert som systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, måloppnåing og verknader ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnader, herunder om:

- a) Ressursar blir brukt til å løyse oppgåver i samsvar med vedtak og føresetnader
- b) Ressursbruk og verkemiddel er effektive i forhold til måla som er sett
- c) Regelverket blir etterlevd
- d) Styringsverktøy og verkemiddel er tenlege
- e) Grunnlaget for vedtak i politiske organ samsvarar med offentlege utgreiingskrav
- f) Resultata i tenesteproduksjonen er i tråd med føresetnadane og om resultata er nådd

Forvaltningsrevisjon er med andre ord meint å vere ein reiskap for det øvste politiske organet i samband med å føre tilsyn og kontroll med forvaltninga og dei resultata som blir oppnådd.

Avleia seier desse punkta noko om kva forvaltningsrevisjon bør halde fokus mot. Fokuset bør vere å sikre tenlege styringssystem som igjen sikrar ei målretta og kostnadseffektiv drift. Det sentrale ved forvaltningsrevisjon, er vurderingar om resultata er i tråd med vedtak og føresetnader. I denne forstand er den resultatorientert, og ikkje avgrensa til undersøkingar av økonomi. Ein slik forvaltningsrevisjon er i stor grad ei evalueringa av kommunen si administrative leiing med vektlegging av tema som organisasjonen sitt kontrollmiljø, risikovurderingar, interne kontrollaktivitetar og tilsyn med desse.

I forskrift om kontrollutval § 10 første ledd er kontrollutvalet pålagt å lage ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Andre setning første ledd krev at kommunestyret sjølv vedtek denne planen, medan kontrollutvalet kan gjere endringar i planperioden etter delegering.

Andre ledd krev at kommunen identifiserer behovet for forvaltningsrevisjon i dei ulike kommunale verksemdene med utgangspunkt i ei overordna analyse basert på risiko- og vesentlegheitsvurderingar. Det er viktig å sette inn ressursane der ein mest truleg finn det mest vesentlege forbettringspotensiale.

Planverket skal vere basert på ei overordna analyse med det føremål å skaffe fram relevant og nødvendig informasjon slik at kontrollutvalet kan legge ein plan over kva for teneste- og temaområde som har behov for ein systematisk gjennomgang. I lovforarbeidet vart det sagt at analysen skal vere overordna og heilskapleg, samt gjennomført på kort tid med ein beskjeden ressursinnsats.

På bakgrunn av vedlagte Plan for forvaltningsrevisjon legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slik

innstilling:

1. Kommunestyret gir kontrollutvalet fullmakt til å føreta prioriteringar innan forvaltningsrevisjon slik som å vedta enkelte undersøkingar.
2. Kommunestyret tek for øvrig saka om plan for forvaltningsrevisjon 2017 – 2020 til orientering.

Bjørn Tømmerdal
Dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat

Plan for forvaltningsrevisjon

Giske kommune

BAKGRUNN

Kontrollutvalet er pålagt å lage ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon minst ein gong i valperioden, og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Kommunestyret må sjølv vedta denne planen, medan kontrollutvalet kan gjere endringar i planperioden etter delegering.

Det er eit krav om at behovet for forvaltningsrevisjon i dei ulike tenesteområda, skal bli identifisert med utgangspunkt i ei *overordna analyse* basert på «risiko- og vesentlighetsvurderinger».

Kommunestyret har det øvste ansvar for tilsynet med forvaltninga.

Kontrollutvalet er det organ som på vegne av kommunestyret skal gjennomføre dette tilsynet, og er ikkje underlagt andre avgrensingar enn dei som eventuelt er gitt av kommunestyret.

Kontrollutvalet har eit ansvar for å sjå til at Giske kommune er gjenstand for forvaltningsrevisjon. I dette ligg at kontrollutvalet har ei rolle i forhold til å velje ut prosjekt for forvaltningsrevisjon. I kraft av å ha det overordna tilsynsansvaret i kommunen, kan kommunestyret gje instruksar om igangsetting av prosjekt. I mangel av slike, avgjer kontrollutvalet sjølv dei tenesteområda som skal vere gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Kravet om at kommunestyret sjølv skal vedta innhald og omfang av forvaltningsrevisjon er knytt til ein intensjon om at kommunestyret bør ha ei aktiv og bestemmande rolle. Det at kommunestyret har ein rett til å gi detaljerte instruksar, er likevel ikkje det same som ei plikt. Om kommunestyret legg opp til ein omfattande bruk av instruksar, bryt ein med intensjonen bak det å opprette eit utval der forvaltningsrevisjon er ei viktig arbeidsoppgåve.

Kjerneoppgåvene til kontrollutvalet i samband med forvaltningsrevisjon er:

- Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon
- Rapportar om forvaltningsrevisjon
- Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapportar

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

Den type av revisjonstenester som forvaltningsrevisjon sorterer under, har både nasjonalt og internasjonalt hatt ei rivande fagutvikling dei seinare åra. Det sentrale ved all revisjon er å setje inn ressursane der ein mest truleg finn dei mest vesentlege forbetringane. Det er dette som skal vere det berande prinsipp når kommunestyret og kontrollutvalet skal velje ut prosjekt, og er meiningsinnhaldet i ein plan der vala er basert på «risiko- og vesentlighetsvurderingar».

I ein periode på fire år oppstår det gjerne hendingar som gjer at kommunestyret og/eller kontrollutvalet ønskjer å sette i gang undersøkingar. Vi kan kalle slike undersøkingar hendingbaserte, i motsetnad til risikobaserte. Det kan typisk vere

ei uønska hending eller tilstand som blir kjend gjennom ei varsling, eit medieoppslag eller liknande. Fellesnemnaren er at noko kritikkverdig kan ha skjedd, og kontrollutvalet og/eller kommunestyret ønskjer saka belyst, med fokus på den konkrete hendinga. Formålet kan vere å klarlegge og gi ei framstilling av kva som faktisk har skjedd, og deretter å belyse eller forklare dei utløysande faktorane. Ofte vil media og publikum vere særers interessert i slike saker.

Ordet gransking blir gjerne brukt i ein slik samanheng. Det er likevel grunn til å vere varsam med omgrepsbruken. Gransking som undersøkingsmetode er ikkje regulert i kommunelova og er heller ikkje eit eintydig omgrep. Det blir gjerne oppfatta som dramatisk om ein klassifiserer ei undersøking som gransking. Bruken av omgrepet kan tilføre saka ein alvorlegare dimensjon enn den i utgangspunktet har. Det finns retningsliner for profesjonar si gjennomføring av gransking, til dømes Advokatforeininga sine retningsliner. Temaet er omtalt i Kontrollutvalsboka.

For mange hendingsbaserte undersøkingar er det tenleg å organisere undersøkinga som eit forvaltningsrevisjonsprosjekt etter standard for forvaltningsrevisjon.

Det er vår erfaring at hendingsbaserte undersøkingar gjerne er *enklare å gjennomføre*, då ein ofte har klart føre seg kva som er aktuelt å sjå nærare på. Vidare er det gjerne eit *større behov* blant innbyggjarane, media og kommunestyret for slike undersøkingar. Ei slik tilnærming kan mao gi ei *betre utnytting* av dei knappe ressursane som er stilt til rådvelde for forvaltningsrevisjon.

Det bør også vere noko samsvar mellom eventuell kritikk og det tidspunktet ei uønskt hendig oppstår. Dette vedkjem også i kva grad ein kan stille rådmannen ansvarleg.

Kommunerevisjonen vil tilrå ein dynamisk plan, som ein revisjonsplan gjerne skal vere. Vi tek sikte på ei drøfting og rullering to gongar i året i kontrollutvalet, der kommunerevisjonen vil vere til stades. Planen vil då bli oppdatert med nye aktuelle kontrolltema sidan førre rullering. I tråd med dette vil behovet bli vurdert opp mot tilgjengelege ressursar. Det er ønskjeleg både for revisjonen og kontrollutvalet at ein får ned tida frå vedtak om ein gjennomgang til rapport blir ferdigstilt.

Vi vil presisere at ein dynamisk plan ikkje er til hinder for at kontrollutvalet eller kommunestyret kan skjere gjennom og vedta ein gjennomgang når det er ønskjeleg.

KONTROLLUTVALET SI RAPPORTERING TIL KOMMUNESTYRET

Det er eit krav at revisor skal rapportere resultatata av gjennomførte prosjekt til kontrollutvalet. Normalt vil rapportar bli formidla til kommunestyret, men kontrollutvalet har inga plikt til dette. Utvalet har derimot ei plikt til å sjå etter at kommunestyrevedtak knytt til slike rapportar blir følgt opp. Det ligg likevel ikkje til kontrollutvalet å fastsetje på kva måte administrasjonen skal følgje opp

vedtaka. Det er stilt krav om at administrasjonen blir gitt rimeleg tid, men kontrollutvalet må sjølv vurdere bruken av tidsfristar.

INNHALDET I FORVALTNINGSREVISJON

Forvaltningsrevisjon er systematiske vurderingar av økonomi, produktivitet, oppnådd resultat og verknadar ut frå kommunestyret sine vedtak og føresetnadar. I dette ligg om:

- ressursar blir brukt til å løyse oppgåver i samsvar med vedtak og føresetnadar
- ressursbruk og verkemiddel er effektive i forhold til måla som er sett
- regelverket blir etterlevd
- styringsverktøy og verkemiddel er tenlege
- grunnlaget for vedtak i politiske organ samsvarar med offentlege utgreiingskrav
- resultatata i tenesteproduksjonen er i tråd med føresetnadane og om resultatata er nådd

Forvaltningsrevisjon skal vere eit reiskap for det øvste politiske organ i forhold til å føre tilsyn og kontroll med forvaltninga og dei resultat som blir oppnådd.

Punkta over seier noko om kva forvaltningsrevisjon bør halde fokus mot. Fokuset bør vere å sikre tenlege styringssystem som igjen sikrar ei målretta og kostnadseffektiv drift. Det sentrale ved forvaltningsrevisjon, er vurderingar om resultatata er i tråd med vedtak og føresetnader. I denne forstand er den resultatorientert, og ikkje avgrensa til undersøkingar av økonomi.

I høve til forvaltningsrevisjon, set ikkje regelverket klare avgrensingar til økonomi. Dette fordi ein ikkje finn det tenleg å avgrense kontrollutvalet sitt arbeidsområde. Det å ikkje å avgrense til økonomi, er likevel ikkje det same som at ein ikkje skal fokusere på økonomi. Det vil ofte vere slik at det er lite tenleg at kontrollutvalet gjennom forvaltningsrevisjon, fokuserer på område der andre instansar har tilsyn med kommunen.

Forvaltningsrevisjon, og rapportering av forvaltningsrevisjon, skal skje etter «god kommunal revisjonsskikk» og etablerte standardar på området. Det er også stilt krav om revisjonskriterium for kvart prosjekt. Det er ein måte å seie at det skal gå klart fram kva som ligg til grunn ved vurderinga av forvaltninga.

Revisor skal rapportere resultatata av gjennomførte prosjekt til kontrollutvalet. Ved slike rapportar skal administrasjonssjefen ha høve til å gi uttrykk for sitt syn, og dette skal ligge ved. Om revisjonen gjeld eit kommunalt føretak, skal styret og dagleg leiar sitt syn ligge ved.

OM RISIKOSTYRING

Planen skal vere basert på *ei overordna analyse* med det føremål å skaffe fram relevant og nødvendig informasjon, og slik vere til hjelp når kontrollutvalet vel kva for tema ein har behov for ein systematisk gjennomgang av. Utover det at den skal vere overordna og heilskapleg, samt gjennomført på kort tid med ein beskjeden ressursinnsats, er det ikkje stilt nærare krav.

Den overordna analysen skal vere basert på vurderingar av risiko og kva som er vesentleg. Ein kommune som styrer risikobasert, arbeider mot å identifisere kva som kan gå galt, med andre ord kva kan skje som inneber at eit tenesteområde ikkje når sine uttalte og ikkje uttalte mål. Vidare blir det prøvd å vite noko om kor sannsynleg det er at noko går gale og kva for konsekvensar det får. Til slutt tek ein slik organisasjon stilling til kva for tiltak ein kan sette inn for å redusere både omfanget av konsekvensane og kor sannsynleg det er at dei oppstår.

Den same tenkinga skal etter regelverket også ligge til grunn ved val av prosjekt innan forvaltningsrevisjon. Ein skal søkje å finne dei teneste- og temaområde der det mest truleg er mest vesentlege avvik frå uttalte og ikkje uttalte målsettingar.

Innanfor ramma av ei verksemd sitt føremål må leiinga etablere strategiske målsettingar, velje strategi og etablere tilhøyrande målsettingar for verksemda.

Rammeverket for risikostyring har fokus på å oppnå målsettingar som ein kan dele inn i følgjande fire kategoriar:

- *Strategiske* – mål på overordna nivå som er i samsvar med og understøttar verksemda sitt føremål
- *Driftsrelaterte* – målretta og kostnadseffektiv bruk av ressursane i verksemda
- *Rapporteringsrelaterte* – påliteleg rapportering
- *Etterlevingsrelaterte* – etterleving av gjeldande lover og reglar

Inndelinga av verksemda sine målsettingar i kategoriar gjer det mogleg å fokusere på ulike aspekt ved risikostyring. Dei forskjellige, men også overlappande kategoriane rettar seg mot ulike behov i ei verksemd og ligg under leiarane sitt ansvarsområde. Denne inndelinga gjer det også mogleg å skilje mellom kva ein kan forvente innan ulike kategoriar.

Då målsettingar relatert til påliteleg rapportering og etterleving av lover og reglar er innanfor ei verksemd sin kontroll, kan risikostyring forvente å gi rimeleg grad av trygging for at desse målsettingane blir nådd. Oppnåing av strategiske og driftsrelaterte målsettingar er påverka av eksterne hendingar som verksemda ikkje alltid kan kontrollere. Risikostyring kan vere med på å sikre at leiinga og kommunestyret i si tilsynsrolle, rettidig blir gjort merksam på om verksemdene går mot oppnåing av målsettingane.

Vi har prøvd å gi eit innblikk i kva for tankegodt som ligg til grunn i reglane for planverk innan forvaltningsrevisjon. Dei ambisjonane som blir trekt opp er ambisiøse, og det er sjølv sagt positivt. Eit rigid og særst objektive planverk vil likevel vise seg å seie lite om det praktiske. Det beste planverket må søke å

integre det objektivt faktabaserte med det subjektivt erfaringsbaserte som politikarar og administrasjonen sitt med. Det er vår og andre si erfaring at eit ambisiøst og vidt planverk gjerne viser seg å vere krevjande å vedlikehalde.

Regelverket er ikkje til hinder for at planen blir rullert i kommunestyret oftare enn kvar valperiode. Det vil kunne sikre god forankring og aktualitet. Vår erfaring er at kommunestyra gjer gode val av prosjekt når dei finn det naudsynt.

ANALYSE

Ei omfattande og detaljert analyse legg bindingar på ressursar og dette kan kome i konflikt med aktualitet. Plan for forvaltningsrevisjon bør difor som tidlegare nemnt etter vår vurdering vere eit dynamisk dokument, med rullerande analyse.

Det er etter vårt slik at ei analyse kan vere kvalitativ, altså verbalt drøftande, i staden for å vere kvantitativ. Det kan og vere ein kombinasjon.

Vedtak om undersøkingar frå kommunestyret

Det er ikkje uvanleg at eit kommunestyre ber kontrollutvalet om å sjå nærare på enkeltsaker eller gjennomføre undersøkingar som ikkje er forvaltningsrevisjonar. Det ligg ikkje føre slike vedtak i Giske.

Oppfølgingssaker frå kontrollutvalet

Ved inngangen til 2018 ligg det føre ein selskapskontroll av ÅRIM IKS som består av ein rapport om eigarskapskontroll og ein forvaltningsrevisjonsrapport. Ein tek sikte på fremme begge desse to rapportane for Giske kontrollutval etter at dei har vore handsama i Ålesund kommune.

Det var starta arbeid med forvaltningsrevisjon av sakshandsaming og oppfølging av politiske vedtak i tråd med tidlegare vedtak. Denne har blitt liggjande som følgje av kapasitetsproblem, men ein tek sikte på å ta opp at arbeidet med denne og ferdigstille rapporten i løpet av våren 2018.

Generelle utviklingstrekk

Giske er ein kommune i vekst, og innbyggartalet har auka dei siste åra. Dette skaper gjerne press på økonomi, auka etterspurnad etter tenester og behov for bygging av infrastruktur som m.a. skule og barnehage.

	2012	2013	2014	2015	2016
Folkemengden i alt	7 541	7 739	7 924	8 094	8 176
Auking	3,1 %	2,6 %	2,4 %	2,1 %	1,0 %
Andel kvinner	49,5	49,3	49,2	49,4	49,7

Det er mogleg at ein indikasjon på dette er at Giske kommune ved førre KOSTRA-rapport m.a. hadde 70,7 % av pedagogiske leiarar/barnehagestyrarar med godkjent barnehagelærerutdanning, medan snittet for kommunane i Møre og Romsdal var 88,7 % og snittet for landet (utanom Oslo) var 92,6 %.

Rekneskap og økonomi

Vi har framstilt ein tabell som syner utviklinga i tre viktige indikatorar som seier noko om den økonomiske utviklinga for Giske kommune dei siste åra:

	2012	2013	2014	2015	2016
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	3,1	5,2	-3,4	-2,9	1,0
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	1,7	3,3	2,5	0,1	0,5
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	102,3	133,4	164,7	163,5	155,4

Riksrevisjonen har anbefalt eit driftsresultat på over 1,75 %, eit disposisjonsfond på over 5 % av inntektene og eit gjeldnivå under 75 % av inntektene. Giske har ikkje vore innanfor den anbefalte norm for driftsresultat dei to siste åra. Vidare ligg disposisjonsfonda lågt som følgje av ein situasjon med eit akkumulert underskott dei seinare åra. Gjeldsveksten har stansa opp dei siste åra, men ligg noko høgt i forhold til anbefalt norm.

Vi har også framstilt ein tabell som samanliknar desse indikatorane for 2016:

	Giske	Gruppe 11	Møre og Romsdal	Landet
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	1,0	2,8	3,5	4,1
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	0,5	5,3	5,5	8,3
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	155,4	87,6	100,5	83,1

I sak om årsregnskapet for 2016 stod det:

Årsrekneskapen viser kr 400 591 289 til fordeling drift og eit rekneskapsmessig mindreforbruk (overskot) på kr 672 331.

Samla netto driftsutgifter på rammeområda var kr 400 591 289 og netto driftsresultat kr 5 086 592.

Økonomiplanen 2017 - 2020 la til grunn ei slik dekning av underskottet:

År	Meirforbruk	Inndekning 2017	Inndekning 2018	Inndekning 2019
2014	9 139 576	5 700 000	3 439 576	
2015	7 923 252		2 260 424	5 662 828
Sum	17 062 828	5 700 000	5 700 000	5 662 828

I revisjonsstrategidokumentet for rekneskapsrevisjon gjekk det fram at det i samband med revisjonen for 2017 blir sett nærare på

- Etterleving av regelverk for offentlege innkjøp
- Skiljet drift/investering
- Bruk av kontantkasser
- Lønsoområdet: Test av kontrollar
- Sjølvkost vatn og avløp

Budsjett og budsjettoppfølging

Etter budsjettforskrifta skal administrasjonssjefen utarbeide forslag til tiltak dersom det oppstår budsjettavvik, og det skal bli gjort endringar i årsbudsjettet når dette er nødvendig. I tråd med dette har det i Giske kommunestyre vore handsama budsjettendringar både på drifts- og investeringsbudsjettet i 2017

Overordna planarbeid

Gjeldande kommuneplan omfattar ein samfunnsdel 2014–2026 og ein arealdel 2009–2021. Ny arealdel 2017–2029 vart lagt ut til offentleg ettersyn i 2017 og skal til kommunestyret for andre gongs handsaming i det første møtet i 2018.

Ein planstrategi for 2017–2020 vart vedteke i kommunestyret i sak 072/17 den 14.12.17. Denne planen skal gi strategiske val knytt til samfunnsutviklinga og Skal gi eit oversyn over andre planar og styringsdokument. Det er ikkje lagt opp til ei ny rulling av samfunnsdelen i denne perioden.

Kommuneplanen sin handlingsdel er økonomiplanen.

Tenesteleverandør og myndigheitsutøvar

Dette området omfattar kommunen si myndigheitsutøving og tilbod om sentrale tenester til innbyggjarane. Aktuelle spørsmål er mellom anna:

- Blir innbyggjarar og brukarar likebehandla?
- Blir tenester levert i rett tid, med riktig kvalitet og med ønska effekt?
- Blir sårbare grupper vareteke på ei god måte?

Kommunen har ei rekke områder der det blir utøvd mynde eller blir levert tenester ovanfor store brukargrupper. I tillegg til områder som angår alle som VAR, gjeld det til dømes barnehageområdet med 546 barn med barnehageplass (private/kommunale) i 2016, grunnskule med 1 184 elever i kommunale og private skular og 265 mottakarar av pleie og omsorgstenester i 2016.

Plan- og byggesaksbehandling er eit anna område som vedkjem mange, og er av stor betydning både for dei som søker, men også for samfunnsutviklinga.

Ein bør også vere særskild merksam på dei mindre og sårbare brukargruppene som barneverns klientar, rusmiddelavhengige, psykisk sjuke og personar med psykisk utviklingshemming.

Det vil framleis vere risiko knytt til kvalitet i barnehage, mellom anna auka ambisjonsnivå med omsyn til språk, bemanning, kompetanse og inne- og uteareal.

Innan utdanning vil det og vere risiko knytt til lik vurderingspraksis på tvers av skular og skulane sitt bidrag til elevane si læring.

For pleie- og omsorg er det generelt grunn til å forvente at det framleis vil vere risiko knytt til handsaming av søknader, bemanning, kvalitet, dokumentasjon og styring av tenestene. Auka levealder og sjukehusa sin utskrivingspraksis etter samhandlingsreforma har medført at kommunane tek i mot fleire med stort hjelpebehov. Dette skaper utfordringar, både når det gjeld kompetanse og organisering av tenestene. I tillegg vil det ofte vere utfordringar knytt til kvalitet og nivå (kva er godt nok?).

Netto driftsutgifter til pleie og omsorg i prosent av kommunen sine totale netto driftsutgifter (konsern) var 26,2%. Tilsvarende tal for MRFylke og landet elles (utanom Oslo) var 34,2% og 31,2%.

20,6% av innbyggjarane over 80 år var i bustad med heildøgns bemanning. Tilsvarende tal for MRFylke og landet elles (utanom Oslo) er 4,8% og 3,8%. Samstundes var det slik at 2,5% av innbyggjarane over 80 år var i institusjon. Tilsvarende tal for MRFylke og landet elles (utanom Oslo) er 13,7% og 13%.

Det kom over 31 100 asylsøkjalar til Noreg i 2015, og det er uvisse med omsyn til kor mange som kjem i årene framover, og kor mange som vil bli busett. Talet på busettingar i 2016 var nærare 16 000. I Møre og Romsdal busette kommunane i same periode 67 personar. Busetting og integrering vil kunne skape press på kommunale tenester dei neste åra. Giske kommune har retta eit fokus på integreringsarbeidet knytt flyktingar og innvandrarar. Dette utviklingsarbeidet er organisert som eit prosjekt *Integrering av nye innbyggjarar*. Prosjektet starta i april 2016 og vil vare i 3 år.

Innan barnevernet er det gjerne risiko knytt til m.a. handsaming av bekymringsmeldingar, samarbeid med andre instansar, minoritetskompetanse, kapasitet, etablering og anskaffing av eigna tiltak, rekruttering av foster- og beredskapsheim, oppfølging av barn med tiltak utanfor heimen og omdømeproblematikk. Det omfattar også det å ta god vare på eit aukande tal på mindreårige flyktingar som kan ha behov for tiltak.

Forvaltningsrevisjon innan området myndigheitsutøving og brukartilpassa tenester med tilstrekkeleg kvalitet kan rettast mot sakshandsaming, kvalitet, produktivitet, oppnådd resultat og effektar for brukarane. Dette området omfattar i stor grad arbeidsintensive sektorar der mynde blir utøvd og tenester levert i eit relativt tett samspel med brukarane.

Samfunnsutvikling, infrastruktur og samfunnstryggleik

Det å nå sine mål på dette området krev effektive planprosessar, gode løysingar på tvers av sektorar og hensiktsmessig verkemiddelbruk. Aktuelle spørsmål er m.a.:

- Blir det utført godt og koordinert planarbeid?
- Har kommunen tilfredsstillande beredskap og blir det arbeidd i tilstrekkeleg grad med førebygging?
- Blir det arbeidd målretta og effektivt med utvikling og drift av infrastruktur?

Nokre av punkta over er og relevante når det gjeld næringsutvikling. Til dømes pådrivarrolle i arealplanar mv. i høve til å legge til rette for ulike typar tomter og anna areal (bustader, hytter, næringsbygg mv), om offentleg infrastruktur er tilfredsstillande (Vegar/parkering/kai, breiband), bruk av næringsfond eller liknande. Infrastruktur som vatn, avlaup og renovasjon til god kvalitet er blant kommunen sine viktigaste oppgåver.

Vidare er kommunen sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap viktig for å førebygge og om naudsynt handtere hendingar som kan setje liv og helse til innbyggjarane i fare og true vesentleg infrastruktur, funksjonar og verdiar. Slike hendingar kan vere utløyst av naturen, tekniske eller menneskelege feil eller av bevisste handlingar. Beredskap og krisehandtering er viktig for m.a. skuler, barnehagar, sjukeheimar og bueiningar.

Forskrift om kommunal beredskapsplikt pålegg m.a. kommunen å jobbe systematisk og heilskapleg med samfunnstryggleik på tvers av sektorar, med sikte på å førebygge og redusere risiko og sårbarheit. Dette set store krav til kommunen si kartlegging, analyser, planarbeid, øvingar og tilsyn.

I ein tilsynsrapport frå fylkesmannen om kommunal beredskapsplikt av 09.01.2017 går det fram at: *Giske kommune sin heilskaplege ROS analyse oppfyller ikkje alle forskriftskrava.*

I samanheng med rullering av arealdelen vart det utarbeidd ei ROS-analyse. Denne gir eit godt oversyn over ulike vesentleg samfunnsrisikoar som Giske kommune står ovanfor.

Etter innspel frå fylkesmannen angir planstrategien at beredskapsplanen blir revidert årleg.

Forvaltningsrevisjon innan dette området kan vere retta mot arbeidet med reguleringsplanar og anna planarbeid, utbyggingstakt, beredskapsarbeid, tilsyn, ressursbruk, produktivitet, oppnådd resultat og effektar.

Arbeidsgjevarpolitikk – Helse, miljø og tryggleik

Giske kommune hadde 768 tilsette i 2016 som var fordelt på 564,5 avtalte årsverk. Konserntal som inkluderer dei kommunale føretaka angir 567,5 årsverk.

Ein stadig meir krevjande økonomi vil sannsynlegvis kunne gjere det vanskelegare å finne midlar til vedlikehald. Dette kan påverke HMT, men manglande vedlikehald kan og vere noko som gjer at det blir høgare utgifter på sikt for kommunen.

Aktuelle problemstillingar kunne til dømes vere om kommunen har:

- føremålstenlege system og rutinar knytt til rekruttering av nye arbeidstakarar?
- føremålstenlege system og rutinar knytt til å behalde og utvikle arbeidstakarane?
- føremålstenlege system og rutinar knytt til avvikling av arbeidsforhold?
- tilstrekkelege rutinar for handtering av vanskelege personalsaker?

- tilfredsstillande rutinar for arbeidet for reduksjon av sjukefråvær og oppfølging av sjukmeldte?
- føremålstenlege rutinar knytt til bruk av vikarar og konsulentar?
- eit system som sikrar at regelverk knytt til innleige av arbeidskraft blir etterlevd?

Verksemdsstyring, digitalisering og informasjonstryggleik

Området omfattar kommunen sitt arbeid med verksemdsstyring, digitalisering og informasjonstryggleikt. Aktuelle spørsmål er bl.a.:

- Er styringa av drifta god, og blir det jobba målretta med utvikling og omstilling?
- Er det god kontroll med investeringane?
- Blir informasjonstryggleik i kritiske IKT-system godt ivareteke?

IKT er ein stadig viktigare og meir integrert del av tenesteproduksjonen, og er ein føresetnad for god produktivitet, effektivitet og oppnådde resultat og for kommunen si forvaltning generelt. Kommunen sine fellessystem har betydning for effektiv drift i all kommunal verksemd. Ved ei satsing på digitalisering av tenesteproduksjonen, må ein leggje vekt på informasjonstryggleik, slik at verken vital informasjon om kritisk infrastruktur eller personopplysningar kjem på avvege.

Giske kommune er ein del av eKommune Sunnmøre. Sentrale funksjonar som blir ivareteke av dette samarbeidet, er:

- Digitaliseringsstrategi
- Prosjektstyring
- Samordning av fagsystem i kommunane
- Leverandørstyring

For å gi eit tilstrekkeleg tilbod og sikre ein mest mogleg effektiv ressursutnytting, er det nødvendig med god verksemdsstyring, god intern kontroll og gode rutinar og kontrollaktiviteter på alle nivå, samt kontinuerleg modernisering og effektivisering av kommunen si drift. Intern kontroll er eit leiingsansvar.

Mangelfull styring kan med andre ord auke risikoen for lav modernisering- og utviklingstakt, vesentlege overskriddingar, lågare inntekter enn forventa, ineffektiv tenesteproduksjon, at tenesteproduksjonen ikkje blir av forventa omfang eller kvalitet, samt mislege høve.

Det er eit krav at årsmeldinga til kommunen m.a. skal innehalde «*Redegjørelse for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre betryggende kontroll og en høy etisk standard i virksomheten.*»¹. Dette er eit punkt som etter vår vurdering kanskje ikkje er veldig mykje omtalt i årsmeldinga for 2016.

Forvaltningsrevisjon innanfor området kan bli retta mot verksemdsstyring og intern kontroll, planlegging og styring av investeringar, informasjonstryggleik og styring av IKT.

---

¹ Jf. kommunelova § 48 nr. 5 og rekneskapsforskrifta § 10 og § 12

Større investeringar

Giske Kommune er innmeldt i ROBEK og låneopptak må godkjennast av fylkesmannen. Det går fram av budsjettet for 2018 at:

Kommunestyret sin vedtatt plan for investeringar for åra 2018 – 2021 er innanfor dei signaler som er gitt av fylkesmannen om at nye låneopptak ikkje må overskride årlig betaling av avdrag på langsiktig gjeld.

Dei store investeringane i økonomiplanperioden 2018 – 2012, er retta mot VAR som utgjer 75,25 mill. kr. Skulevegen Giske ligg med 12,345 mill kr. Vidare er det sett av 11 mill kr til omstilling gjennom bruk av IKT, digitalisering og ny teknologi og 9,375 mill kr til klima- og energiltak. Brannstasjon og brannbil utgjer 15 838 mill kr. Det er også sett av 16,764 mill kr til det ein kan kalle generelle investeringsrammer.

Prosjektstyring, innkjøp mv. kan vere aktuelle tema for kontrollutvalet å sjå nærare på i samband med investeringar.

Mislege høve

Kommunerevisjonen er ikkje kjend med noko som tilseier spesielt høg risiko for mislege høve i Giske kommune. Dersom revisjonen oppdagar mislege høve vil dette bli rapportert til kontrollutvalet i form av såkalla nummerert brev (jf. revisjonsforskrifta §4).

VAL AV PROSJEKT

Det går fram ovanfor at kommunerevisjonen ønskjer å legge opp til ei meir dynamisk tilnærming til val av forvaltningsrevisjonsprosjekt. Dette er ei tilnærming som også er gjort i samråd med sekretariatet. Vi viser her også til orientering frå dagleg leier av kommunerevisjonen i sak 09/16 den 24.10.16.

I tida etter dette, har det berre vore eit møte i kontrollutvalet den 16.05.17, knytt til handsaminga av rekneskapan for 2017. Dette har nok samband med at det i perioden etter, har vore endringar i både sekretariatet og kommunerevisjonen i forhold til kontinuitet knytt til kontakt inn mot kontrollutvalet.

TIMEBUDSJETT

Kommunerevisjonen har i budsjettet lagt til grunn ei timeramme på 200 timar i året til forvaltningsrevisjon for Giske kommune. Denne ramma skal ein sjå over planperioden. Kommunerevisjonen har dei seinare åra hatt ein lågare timekapasitet enn det som har vore budsjettet. Dette har gitt overskott som har vore sett av. Vi tek sikte på å legge ut ein rammeavtale for forvaltningsrevisjon som delvis blir finansiert med avsettinga.

I høve til dette kan det ved hendingar og bestillingar som gjer at ein må gå over budsjettet ramme, vere aktuelt å gjere ei tilleggsfakturering i særskilde situasjonar. Dette krev i slike tilfelle vedtak i kommunestyret.

Sak 04/18 - Eigarskapskontroll 2018 – oppfølging av sak 06/16

Bakgrunn:

Kontrollutvalet i Giske kommune gjorde i sitt møte 24. oktober 2016, sak 06/16, vedtak om å utføre kontroll av korleis kommunen ivaretek sine eigarinteresser. Saka vart vidare fulgt opp av Giske kommunestyre som i sitt møte 9. februar 2017 som gjorde likelydande vedtak.

Saka var den gong behandla som ein introduksjon til temaet, og med fokus på kva ein slik eigarskapskontroll kan omfatte. Vidare blei det etterlyst ei oppdatering på hvilke selskaper dette kan være aktuelt for, både eige selskaper og selskaper ein eig samens med andre. Ein slik oppdatert oversikt ligger ved denne saken.

I henhold til Kommunelovens § 77 nr. 5 skal kontrollutvalet "sjå at det blir ført kontroll med forvaltninga av kommunen eller fylkeskommunen sine interesser i selskap m.m." I Kommunelovens § 80 om innsyn og undersøkingar i selskap er eigarane av heilåtte selskap gitte utvida høve for kontroll og innhenting av informasjon. Selskapskontroll er ein middel for å sjå at forvaltninga av kommunen sine eigarinteresser fungerer tilfredsstillande i henhold til lover og reglar og vedtaket og føresetnadene til kommunestyret.

Selskapskontroll kan gjennomførast på to måtar - som eigarskapskontroll eller forvaltingsrevisjon.

Eigarskapskontroll fokuserer på om eigarane har etablert tilfredsstillande rammer for styring og at arbeidet opererer i samsvar med formålet. Forvaltingsrevisjon vil seie ein meir omfattande vurdering av selskapet i henhold til gitte problemstillingar.

Nærare om eigarskapskontroll

I eigarskapskontrollen blir det kontrollert «om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets/ fylkestingets vedtak og forutsetninger».

Eigarskapskontroll fokuserer på korleis kommunen utøver eigarstyring. Vidare om den som representerer kommunen sine interesser på generalforsamlinga eller i representantskapet treff avgjerder i samsvar med relevant lovgjeving, og elles opptre i tråd med kommunen sine vedtak og føresetnader for forvaltning av eigarinteressene.

Ein viktig føresetnad for at kontrollutvalet kan gjennomføre eigarskapskontroll, er at kommunen har tydeleggjort kva strategiar og målsetningar kommunen har med eigarskapane. Utgangspunktet for eigarskapskontrollar vil difor gjerne vere å undersøkje om kommunen har etablert konkrete føremål eller føringar for eigarskapane, gjerne i form av ein eigarskapsstrategi eller ei eigarskapsmelding.

Giske kommune har i dag ikkje utarbeidd eigarskapsmelding.

Utdrag fra NOU 2016:4, Ny kommunelov

27.2.1 Innledning I utvalgets mandat står det at utvalget skal vurdere om det bør innføres regler om kommuners eierstyring av virksomhet som foregår i kommunale foretak, selskaper, samarbeid mv., for eksempel krav til eierskapsmelding. Det er i dag ingen lovregulering om hvordan kommunene skal utøve sin eierstyring. Utvalget foreslår her at det innføres et lovbestemt krav om eierskapsmelding.

For å sikre tilstrekkeleg demokratisk styring og kontroll med eigarskapane, er det ein føresetnad at kommunen utarbeider overordna system og retningslinjer for utøving av eigarstyringa. Dette kan mellom anna vere rutinar for rapportering, evaluering og oppfølging av eigarskapane. I tillegg er det viktig at kommunen tydeliggjer kva strategi og kva målsetjingar dei har for dei ulike selskapa dei har eigardelar i.

KS har utarbeidd eit sett av tilrådingar knytt til eigarskap, selskapsleiing og kontroll av kommunalt eigde selskap og føretak (KS Eierforum 2010). Desse tilrådingane kan nyttast som utgangspunkt for å utarbeide ein eierstrategi og/eller ei eigarskapsmelding.

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slik

innstilling:

1. Kommunestyret vedtar snarast å utarbeide eigarskapsmelding i tråd med KS sine anbefalingar.
2. Kommunestyret gir kontrollutvalet fullmakt til å bruke eigarskapsmeldinga til å sjå om kommunen har system for eigarstyringa.

Bjørn Tømmerdal
Dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat

INTERKOMMUNALE SAMARBEID / kjøp tjenester frå andre kommuner

Rekneskap 2014	
Interkommunale samarbeid	
Ålesund kommune - arbeidsgjeverkontroll	261 598
Nordre Sunnmøre kernerkontor - skatteinnkreving	858 499
Ålesund kommune - ekommune Sunnmøre (it)	2 134 319
Ålesund kommune - innkjøpssamarbeid	108 617
Haram kommune - landbrukstenester	429 629
Ørskog kommune - PPT	160 000
Ålesund kommune - krisesenter	434 865
Ålesund kommune - overgrepsmottak	143 849
Ålesund kommune - interkommunal legevakt	594 373
Ålesund kommune - juridisk avtale	88 560
Ålesund brannvesen KF - feie- og tilsynsavgift	735 773
Ålesund brannvesen KF - branntenester	875 264
Møre og Romsdal 110 sentral - brannmelding	272 413
Årim (renovasjon)	6 578 046
Sunnmøre regionråd IKS	125 726
Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS	190 000
Destinasjon Ålesund og Sunnmøre	215 581
Sum	14 207 112
Kjøp tjenester frå andre kommuner	
Ålesund kommune - refusjon barn i barnehager Ål.k	245 319
Sunnmøre Regionråd - prosjekt oppvekst	32 953
Ålesund kommune - spesialpedagog	56 000
Ålesund kommune - refusjon for elev	33 562
Ålesund kommune - billetter svømmehall	1 280
Ulstein kommune - bruk av Snoezelen	1 100

Ålesund kommune - fosterhjemsplassert elev	117 930
Ålesund kommune - vaksenopplæring	4 381 250
Eidsberg kommune - vaksenopplæring	4 237
Ålesund Vekst - kjøp 2 arb.plassar, heilt år	354 424
Ålesund kommune - refusjon saksomkostninger barnevern	88 540
Norddal kommune	2 815
Ålesund kommune - vatn	950 791
Ålesund kommune - ledning vatn	6 400
Ålesund kommune - Bingsa (avfall)	199 721
Sum	6 476 322
Totalt	20 683 434

Sak 05/18 - Overordna revisjonstrategi – vurdering av uavhengigheit og engasjementbrev

Som vedlegg følger:

- Brev frå kommunerevisjonen datert 30. Oktober 2017

Dokumenta er utarbeidd med utgangspunkt i internasjonale standarder og kommunelova. Det blir vist til dokumenta og kontrollutvalsekretariatet har ikkje merknader til desse.

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slikt

vedtak:

Kontrollutvalet tar saka til orienteering.

Bjørn Tømmerdal
Dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat

Giske kontrollutval

Vår sakshandsamar:
Kurt A. Løvoll

Vår dato:
30.10.2017

Vår referanse:

Dykkar dato:

Dykkar referanse:

Oversending engasjementsbrev med vidare

Vedlagt følgjer

- Overordna revisjonsstrategi Giske kommune
- Vurdering av uavhengigheit
- Engasjementsbrev

Kurt A. Løvoll
konst. dagleg leiar

OVERORDNA REVISJONSSTRATEGI – GISKE KOMMUNE - 2017

INNLEIING

I Internasjonal revisjonsstandard ISA 300 – Planlegging av revisjon av eit rekneskap, punkt 7, går det fram at:

«Revisor skal utarbeide en overordnet revisjonsstrategi som beskriver revisjonens innhold, når den skal utføres og angrepsmåte, samt gir veiledning for utarbeidelsen av revisjonsplanen».

KARAKTERISTISKE TREKK VED OPPDRAGET

Årsrekneskapen omfattar kommunen si verksemd. Kommunen deltek i interkommunale samarbeid/selskap. Desse utarbeider eigne rekneskap som blir revidert særskilt.

Det er eit komplekst regelverk som gjeld for alle forvaltningsområda i kommunen. Det meste av aktiviteten er regulert i lov- og forskrift, og eventuelle endringar i lovverk, statlege pålegg og liknande vil påverke kommunen. Rammevilkåra er etter vår vurdering ikkje sterkt endra frå 2016 til 2017.

Komrev3 IKS har revidert kommunen over lang tid, og har gjennom dette opparbeidd god kunnskap om oppdraget.

KOMMUNIKASJON OG RAPPORTERING

Komrev3 IKS skal legge vekt på å ha ein god og konstruktiv dialog med kommunen. Gjennom året skal det vere ein kontinuerleg dialog med mellom anna økonomiavdelinga. Ved vesentlege forhold vil ein sikre ein god dialog med rådmannen. I haust vil det bli gjennomført eit møte med rådmann i samband med planlegging av revisjonen. Det vil vidare bli gjennomført møte med økonomisjef.

Revisjonsberetning skal vere avlagt seinast 15.04.2018. Dersom noko blir avdekka jf. revisjonsforskrifta § 4, vil dette bli rapportert utan opphald i nummererte brev til kontrollutvalet med kopi til administrasjonssjefen innan fristen for revisjonsberetninga.

Dersom det elles gjennom den ordinære revisjonen vert avdekka forhold som er av ein slik art at det skal sendast brev, vil dette bli gjort fortløpande.

Annan informasjon og rapportering til kontrollutvalet vil og bli vurdert kontinuerleg.

REVISJONSTEAM

Revisjonsselskapet har sett til at revisjonsteamet si samansetning bidreg til å sikre at oppdraget blir gjort i samsvar med god kommunal revisjonsskikk.

Arbeidet blir utført av revisjonsteam som er sett saman av:

Oppdragsansvarleg revisor: Knut Gunnar Alnes
Teammedlem: Mari Ann Yndestad

Internt i revisjonsteama vil det vere møter der gjennomført arbeid blir gått gjennom, og det vil bli gjeve tilbakemeldingar på dette. Det vil og vere dialog mellom teama.

Revisjonsteama har tilstrekkeleg kompetanse til å revidere oppdraget. Ved behov vil både dagleg leiar og oppdragsansvarlege revisorar bli meir involvert i revisjonen av oppdraget. Ved behov for ytterlegare spesialkompetanse vil det bli vurdert særskilt.

VURDERING INNLEIANDE HANDLINGAR

Vår vurdering er at det i all hovudsak er kontinuitet i oppdraget Giske kommune. Kommunen er i ROBEK, og har ein stram økonomi og høg lånegjeld i prosent av driftsinntekter.

REVISJONSÅRET

	Mai	Juni	Juli	Aug	Sep	Okt	Nov	Des	Jan	Feb	Mars	April
Planlegging og oppstart av nytt år												
Identifisering av risiko												
Kartlegging og testing av rutinar												
Substanshandlingar												
Årsoppgjørdisposisjonar												
Attestasjonar												

Revisjonen blir delt i 3 fasar: Planlegging, interimrevisjon og årsoppgjørsrevisjon.

OMRÅDE

Ut frå førebelse identifiserte risikoområde, samt rullering av fokusområde, vil det mellom anna bli sett meir på følgjande i rekneskapsrevisjonsåret 2017 (lista er ikkje uttømande):

- Etterleving av regelverk for offentlege innkjøp
- Skiljet drift/investering
- Bruk av kontantkasser
- Lønsoområdet: Test av kontrollar
- Sjølvkost vatn og avløp

Ålesund, 30.10.17

Kurt Løvoll
konst. dagleg leiar

Knut Gunnar Alnes
oppdr.ansv. revisor

Til kontrollutvalget

i Giske kommune

Vurdering av uavhengighet

Innledning

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. I Komrev3 IKS revisjonsplaner vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt i revisjonsplanen. Oppdragsansvarlig revisors skriftlige egenvurdering skal ligge som et vedlegg til dette punktet.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kap. 6) setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i (fylkes)kommunen eller i virksomhet som (kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges, dvs. kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven
8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>

Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt. 4: Nærstående	<i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Giske kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.</i>
Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet	<p><i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Giske kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p> <p><i>Før slike tjenester utføres av Komrev3 IKS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i></p> <p><i>Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i></p>
Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Giske kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver.</i>
Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Komrev3 IKS for tiden opptrer som fullmektig for Giske kommune.</i>
Pkt. 8: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tillitten til min uavhengighet og objektivitet.</i>

Ålesund, 04. oktober 2016

Knut Gunnar Alnes
Oppdragsansvarlig revisor Giske kommune

GISKE KONTROLLUTVAL

Vår sakshandsamar:
Kurt A. Løvoll

Vår dato:
19.10.2017
Dykkar dato:

Vår referanse:
Dykkar referanse:

Engasjementsbrev – Giske kommune

1. Innledning

Komrev3 IKS er gjennom egen selskapsavtale revisor for Giske kommune. Revisjonen består av forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet. Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner, herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at kontrollutvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

De økonomiske forhold mellom revisjonen og kommunen går fram av selskapsavtalen.

2. Revisjonen – formål og innhold

Kommuneloven har blant annet følgende bestemmelser om revisjonen i § 78:

1. Revisjon av kommunal og fylkeskommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.
2. Revisjonsarbeidet skal omfatte regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Ledelsenes ansvar

I henhold til kommuneloven er det kommunens administrasjonssjef som er ansvarlig for at kommunens interne administrative kontroll og økonomiforvaltning er ordnet på en betryggende måte og er gjenstand for betryggende kontroll. Det er også administrasjonssjefens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om årsregnskap og årsberetning i kommuner og fylkeskommuner og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller m.v. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste tilsyn med den kommunale forvaltningen. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunen og forvaltningen blir forsvarlig revidert. Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjoner basert på en overordnet risiko- og vesentlighetsanalyse.

Forvaltningsrevisjon

I henhold til forskrift om revisjon osv. § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger. Herunder om

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningens ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er satt på området,
- c) regelverket etterleves,
- d) forvaltningens styringsverktøy og virkemidler er hensiktsmessige,
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organer samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) resultatene i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyrets eller fylkestingets forutsetninger og/eller om resultatene for virksomheten er nådd.

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området, og det skal etableres revisjonskriterier for det enkelte prosjekt.

Innenfor forvaltningsrevisjon av kommuner er det NKRF som er det standardsettende organ. Grunnlaget og bakgrunnen for den enkelte forvaltningsrevisjon vil være beskrevet ved rapporteringen av den enkelte revisjon, slik at denne oppgaven ikke blir beskrevet ytterligere i dette brevet. Se for øvrig nærmere om rapportering under eget avsnitt.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor blir utnevnt for hvert prosjekt.

Regnskapsrevisjon

Når det gjelder regnskapsrevisjon vil grunnlaget for vårt arbeid i mindre grad være omtalt ved avrapportering, slik at vi her bruker noe mer plass på å beskrive vårt arbeid og grunnlaget for dette.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor vil være Knut Gunnar Alnes.

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave som revisor for kommunen å vurdere og avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om hvorvidt årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet er i samsvar med budsjettvedtak, og at beløpene stemmer med regulert beløp.

Vi kontrollerer også om opplysninger i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Videre er det vår oppgave å vurdere om kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Årsregnskapet skal iht. forskriften være avlagt av administrasjonssjefen innen 15. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis uten ugrunnet opphold, og senest innen 31. mars. Administrasjonssjefens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll.

Generelt vil en effektiv intern kontroll (kommunens egen) redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid vil for en stor del være avhengig av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som er relevante for revisjonen av årsregnskapet og som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». Denne standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå betryggende sikkerhet for at det ikke er vesentlige formelle

mangler knyttet til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger. Slike vurderinger innebærer gjennomføring av kontrollhandlinger for å innhente bevis om disse forholdene. De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokførings-skikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

Andre uttalelser og kontrollhandlinger

Vår revisjon vil også omfatte de kontrollhandlinger som er nødvendige for å attestere følgeskriv til lønns- og trekkoppgavene og de terminvise krav etter den kommunale ordningen for momskompensasjon. Vi utfører også kontroll av tilskudd som er gitt for å finansiere særskilte oppgaver (særattestasjoner), der det er krav eller ønske om revisors attestasjon. Våre kontroller utføres i tråd med oppdragsgivers anvisninger og aktuell standard for attestasjonsoppdrag.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har – med visse lovhjemlede unntak - taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 78, nr 7. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er dog ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

4. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det. I tillegg utarbeides oppstarts-brev i forbindelse med oppstart av den enkelte forvaltningsrevisjon og årlig i forbindelse med oppstart av regnskapsrevisjonen, dette sendes administrasjonen.

Kontrollutvalget skal sørge for at plan for forvaltningsrevisjon blir utarbeidet og innstille til kommunestyret, som vedtar planen. Forvaltningsrevisjoner rapporteres til kontrollutvalget i form av egne rapporter.

Regnskapsrevisjonens innhold avhenger av revisjonsstandarder, intern kontroll og revisors skjønn. Kontrollutvalgets oppgave er å påse at kommunen har en tilstrekkelig revisjon. For å sikre kontrollutvalget informasjon om regnskapsrevisjonen vil det i tillegg til revisjonsberetningen redegjøres for status i arbeidet. Kontrollutvalget vil bli orientert om revisjonsstrategien så tidlig som mulig i revisjonsåret.

Etter en endring i offentlighetsloven § 5 annet ledd, som trådte i kraft 1. januar 2015, kan offentlig innsyn i foreløpige revisjonsrapporter utsettes inntil den endelige rapporten er oversendt kontrollutvalget. Endringen innebærer ikke en innsnevring i selve innsynsretten i revisjonsrapporter; det er kun tidspunktet for når innsyn kan kreves som er endret.

Misligheter

Revisor skal iht forskriftens § 3, gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Konstateres det misligheter ved revisjon, eller på annen måte, skal revisor straks sende foreløpig innberetning til kontrollutvalget.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt skal revisor sende endelig innberetning til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av innberetningen til administrasjonssjefen eller kommune-/fylkesrådet.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til administrasjonssjefen. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til revisjonsforskriften § 4, 2 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

1. Mangler ved plikten til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.
2. Feil og mangler ved organiseringen av den økonomiske internkontrollen.
3. Misligheter.
4. Feil som kan medføre feilinformasjon i årsregnskapet.
5. Manglende redegjørelse for vesentlige avvik mellom beløpene i den revisjonspliktiges årsregnskap og regulert budsjett slik det fremstår etter gyldige vedtak/endringer fattet på riktig beslutningsnivå.
6. Begrunnelse for manglende underskrift ved bekreftelser overfor offentlige myndigheter som gis i henhold til lov eller forskrift.
7. Begrunnelse for å si fra seg oppdrag etter § 16.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med årsavslutningen vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om fullstendigheten og riktigheten av de opplysninger som gis i årsregnskapet. På samme måte er vi pålagt å innhente skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv. Disse uttalelsene vil innhentes fra administrasjonen.

5. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder.

Kurt A. Løvoll
konst. daglig leder

Sak 06/18 - Møteplan 2018

Forslag til vedtak:

Kontrollutvalet i Giske kommune vedtar følgende møter for kalenderåret 2018:

Bjørn Tømmerdal
Dagleg leiar
Sunnmøre kontrollutvalsekretariat